

federacja
inicjatyw
oświatowych

Związek Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej

Centralizacja czy decentralizacja oświaty?

Debata o Konstytucji i zasadzie pomocniczości w kontekście zmian w oświacie.

Patron medialny **WSPÓLNOTA**

Szanowna Pani, Szanowny Panie,

Zapraszamy na konferencję „Centralizacja czy decentralizacja oświaty?”, której celem jest rozpoczęcie debaty publicznej o zmianach w oświacie w kontekście konstytucyjnej zasady pomocniczości. Zasada ta pochodzi ze społecznej nauki kościoła katolickiego. Zależy nam na rozmowie o jej rozumieniu. Chcemy zwrócić uwagę na konsekwencje wynikające z zasady pomocniczości dla polityki edukacyjnej.

Organizatorzy: Centrum Arrupe, Federacja Inicjatyw Oświatowych, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Miast Polskich

Miejsce i czas: Dom Pielgrzyma Amicus, ul. Hozjusza 2, Warszawa, 14 października 2016.

Debata prowadzona jest w ramach stałej konferencji: Samorządowego Kongresu Oświatowego, w oparciu o współpracę organizacji pozarządowych i samorządów.

W polityce państwa realizowanej od 1989 roku, a zwłaszcza od reformy Ministra Handkego (1999 roku) roku, ścierają się dwie tendencje –decentralizowania i centralizowania oświaty. Decentralizacją było powstanie ruchu szkół społecznych w miastach i przekazanie szkół samorządom w początkach lat dziewięćdziesiątych, a następnie po 1999 roku powstanie szkół prowadzonych przez stowarzyszenia rozwoju wsi i inne organy prowadzące (organizacje pozarządowe, osoby fizyczne) w miejsce likwidowanych szkół samorządowych. Decentralizacją było także wprowadzenie w 2009 roku możliwości przekazywania przez JST szkół do 70 uczniów innym organom prowadzącym.

W różnych okresach w różny sposób traktowani są rodzice. W 2009 zmniejszono ich udział przy wyborze dyrektora i wbrew nim przeprowadzono obniżanie wieku rozpoczynania edukacji szkolnej, ale wprowadzono nauczanie domowe. Ostatnio rola rodziców została doceniona: cofnięto zmiany w systemie oświaty poprzez spełnienie oczekiwań rodziców w sprawie sześciolatków, wprowadzono zmiany zwiększające ich udział przy wyborze dyrektora szkoły. Zapowiadana likwidacja gimnazjów jest także uzasadniana oczekiwaniami rodziców. Jednocześnie jednak wprowadzane są działania centralizacyjne zmniejszające decyzyjność samorządów.

Ministerstwo Edukacji Narodowej zapowiada zarówno dalsze działania centralizacyjne - ograniczanie roli samorządów w systemie oświaty, jak i decentralizacyjne związane z deklarowaną chęcią wzmocnienia organów reprezentacji rodziców – czy te zapowiedzi biorą pod uwagę konstytucyjną zasadę pomocniczości ?.

Analiza kalendarza zmian w oświacie wprowadzanych po 1989 roku pokazuje, iż polityka edukacyjna państwa jest ściśle powiązana z polityką partyjną kolejnych partii sprawujących władzę. Rozpoczęta w 1999 roku reforma oświaty nie została dokończona, zaś następni ministrowie wprowadzali swoje nowe pomysły reform zapominając często o konstytucyjnych zasadach. Ciągłe zmiany nie służą dobru wspólnemu i jakości edukacji młodego pokolenia, powodują także marnotrawienie środków publicznych. Doświadczenia krajów reformujących systemy edukacji pokazują, że dobry system edukacji można tworzyć tylko w perspektywie długookresowej, ponad podziałami politycznymi, w porozumieniu i we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi, przede wszystkim rodzicami i organami prowadzącymi szkoły i przedszkola.

Budowania porozumienia ponad podziałami chcemy się uczyć proponując rządzącym w sposób szczególny zajęcie się edukacją przedszkolną. Chcielibyśmy, aby już w najbliższych zmianach przygotowywanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zostały przez rząd stworzone warunki umożliwiające zapewnienie miejsca dla każdego dziecka w placówce edukacji przedszkolnej. O to będziemy apelować w ramach konsultacji społecznych ustawy oświatowej proponowanej przez Minister Annę Zalewską.

Oddolny ruch społeczny organizacji pozarządowych zakładających przedszkola i szkoły na wsi dowodzi, iż zasada pomocniczości prowadzi nie tylko do wyrównywania szans dzieci, ale i edukacji obywatelskiej ich rodziców oraz rozwoju lokalnego całej społeczności. Innymi słowy – konstytucyjna zasada pomocniczości sprawdza się więc w praktyce działania. Czy możliwe jest więc „zakotwiczenie” systemu edukacji w zasadzie pomocniczości wynikającej ze społecznej nauki kościoła i wpisanej w preambułę polskiej Konstytucji ?

Zapraszamy!

W imieniu Organizatorów: Alina Kozińska-Bałdyga, o. Wojciech Żmudziński SJ

